

ELŐFIZETESI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELNIK HETENKENT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSEG:
Városi közlevéltár (városház.
földszint 7. sz. lde küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vál-
lalat irodája. lde küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KOZMŰVELŐDÉSI ÉS KOZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** * Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VALLALAT.**

Polgármesteri jelentés az 1906. évről.

Beterjeszve Debreczen sz. kir. város 1907 szeptember hónap 27-ikén tar-
tott rendes közgyűléséhez.

(Folytatás.)

Október 10. Elnökölt: *Weszprémy Zoltán* fő-
ispán.

A közgyűlés nagy lelkesedéssel szavazta meg a Rákóczi-ünnepség költségeit és elhatározta, hogy Thaly Kálmán drt a város diszpolgárát és orsz. képviselőjét a szent hamvak hazahozatala körül szerzett érdemeiért üdvözlí.

Közgyűlés december 10-én a Hortobágy hasznosítása ügyében a következő határozatot hozta:

1. A közgyűlés a Hortobágy hasznosításának ügyét, mint amely szerinte az állattenyésztés biztosítása szempontjából ez idő szerint nincs kellően előkészítve, a napirendről leveszi.

2. A 210/10,691/1897. bkgy. sz. határozattal kiküldött bizottságot és a tanácsot utasítja, hogy a Hortobágy hasznosítása tárgyában a jószágtartó gazdaközönségnek 1906. szeptember 9-én tartott értekezlete által alakított bizottsággal ez ügyben tárgyaljon s a tárgyalás eredményét terjessze a bizottság elé.

3. Felhívja a tanácsot, hogy az ügy mibenállásáról 1907 szept. 1-ig jelentsen.

4. Végül megalakítja a bizottságot.

A közgyűlés a Bornyász-féle ház földjének eladását harmadizben megszavazza.

Kimutatás a gyámság alul felszabadult egyének számáról, vagyoni viszonyaikról és a gyámpénztárilag kezelt pénzzel birt egyének kielégítésére tett intézkedésekről.

Az 1906. évben a gyámság alól felszabadult 376 egyén.

Az 1906. évben a gondnokság alól felszabadult 4 „

Összesen 380 egyén.

Ezek közül gyámpénztárilag kezelt pénzzel birt — egyén.

Az 1906. évben a gyámpénztárból pénz vagy pénzürték kiutalványozott gyámság vagy gondnokság alól felszabadult egyének 70 „

A kiutalványozott pénz vagy pénzürték 1906. 70 „

Kielégítetlen maradt — „

A gyámság vagy gondnokság alól felszabadult	380	egyén.
Ingó és ingatlan vagy csak ingó vagy ingatlan vagyonnal birt	133	„
Vagyonytalan volt	1177	„
Árvaszéki ülések száma az év folyamán: 141.		

Kimutatás a gyámoltak és gondnokoltak létszámáról.

	1906.	Gyámság alól álló személyek sz.
Az 1905 december hó végén gyámság alatt maradt	4664	
Az 1906. évben gyámság alá került	484	
Összesen	5148	

Az 1906. évben gyámság alól felszabadult:

a) teljes koruság	következtében . . .	20
b) nagykorúsítás	„ . . .	20
c) férjhezmenetel	„ . . .	35
d) halál	„ . . .	26
e) téveskönyveztetés	„ . . .	38
f) vagyon kiutalás	„ . . .	—
g) téves bevezetés	„ . . .	—
h) örökbefogadás	„ . . .	2
i) kiskorú anyának önjogúvá léte miatt	„ . . .	5
j) névjegyzékbe vezetés folytán	„ . . .	1
k) gyámhat. illet. átruházása	„ . . .	11
l) gyámügyviteli szabályzat	„ . . .	13
Összesen		376

Az 1906. évben gyámság alatt maradt . . .	4772
Az 1905 dec. végén gondnokság alatt maradt	76
Az 1906. évben gondnokság alá helyezett	3
Összesen:	79

Az 1906. évben gondnokság alul felszabadult:

a) a gondnokság megszűnése folytán . . .	2
b) halálozás folytán	2
Összesen	4

Az 1906 december hó végén gondnokság alatt maradt 75

Az árvaszék tevékenységének kimutatása.

	ügydarab
A feldolgozást illetőleg	
Az 1905 dec. 31-én hátralékban maradt . . .	93
Az 1906 január 1-ig beérkezett	9095
Összesen	9188
Az 1906 dec. 31-ig elintéztetett	9097
Az 1906 dec. 31-ig hátralékban maradt . . .	91

A kiadmányozást, vagyis az árvszaéki határozatok leírását és kiadását illetőleg:

Az 1905 dec. 31-én hátralékban maradt	70
Az 1906 „ „ az irodába érkezett	8630
Összesen	8700
Az 1906 dec. 31-én leiratott és kiadatott	8635
Az 1907 január 1-én hátralékban maradt	65

A gyámpénztár forgalmának kimutatása.

	Készpénz		Pénzületi betét és éktékpapír		Adóslevél		Drágaság érték		Összesen	
	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.
1905 dec. 31-én volt...	13,232	84	970,255	32	1.114,628	22	6543	03	2.165,659	41
1906 „ 31-én befolyt	764,632	66	436,372	11	26,797	18	1397	18	1.229,199	13
Együtt	777,865	50	1.406,627	43	1.141,425	40	7940	21	3.333,858	54
1906 dec. 31. kiadatott	773,421	75	427,104	23	84,534	09	1605	84	1.286,665	91
1906 dec. 31. maradt	4473	75	979,523	20	1.056,891	31	6334	37	2.047,192	63

Kimutatás a magánfeleknél kamatra kiadott tőkepénzekről.

1905 dec. 31-én elhelyezve volt...	501,621 K 73 f.
1906 „ 31-ig kölcsön adatott ...	9,800 K — f.
Összesen	511,421 K 73 f.
1906 dec. 31-ig visszafizettetett...	52,945 K 69 f.
Marad 1906 végén ...	458,476 K 04 f.
Ezen tőkéből 16.180 korona 6% kiskoruaké ...	— K — f.
A magánfeleknél elhelyezett tőkepénzek utáni ...	593,515 K 27 f.
Kamat fejében az árvák tartatnak és ruháztatnak.	
Az 1905 dec. hó végével hátralékban maradt kamat ...	3911 K 64 f.
Az 1906 dec. hó végéig befizetendő kamat lett volna ...	29,351 K 89 f.
Összesen	33,263 K 53 f.

1906. évi december hó végéig befizetetlen kamat ...	30,443 K 91 f.
1906. évi december hó végéig hátralékos kamat... ..	2819 K 62 f.

Rendőri ügyek.

Városunk rendőrsége igyekezett ez évben is megfelelni hivatásának s ha e tekintetben valami hiányosság vagy kívánni való történt, ez a rendőrlegénység létszámának csekélységében keresendő. A város nagy kiterjedése, naponként növekedő forgalma, az emberi tévedések szaporodása, melyek szoros összefüggésben vannak az anyagi gondokkal, a naponként nyomasztóbbá váló szegénységből származó bűncselekedetek feltétlenül megkívánák a rendőrlegénység létszámának szaporítását.

A rendőrségre vonatkozólag 1906. évről a következő adatokat bocsátom a Tekintetes Bizottsági Közgyűlés elé:

A központban iktatott ügydarabok az 1905. évben mind elvégeztettek: 1906 évben 13,000 drb érkezett; ebből hátrány nem maradt semmi.

A belvárosi és mező-rendőrkapitányság, mint községi bíróságoknál az 1906. évben 5583 kisebb polgári peres ügy érkezett.

A rendőrbjelentési hivatal kiadott:

Cselédkönyvet	844 darabot.
Ideigl. cselédigazolványt	444 „
Igazolási jegyet	135 „
Külföldi utlevelet	226 „
Munkás igazolványt	123 „
Bejelentési lap érkezett	131,972 „
Lakástörlesztés adatott... ..	118,742 „

A vásárfelügyelőség kiadott 46,364 darab ló-, szarvasmarha- és juh járlatot. Az 1906 év folyamán kufár, bérkocsis, szekeres és talyigás volt 567, ezektől befolyt összesen 3342 korona a házipénztárba.

A mátai biztosi hivatal 3256 drb ló-, marha- és sertés járlatot adott ki. Az 1906. évben a város területén 45 tüzeset fordult elő, ebből 21 a bel- és 24 a külterületre esett, az ezen tüzekből eredt kár 73,225 korona 66 fillér.

Vendéglős, szállodatulajdonos és bérlő, kávé- és bormérő összeiratott 226; rendőrfelügyeleti díj 6040 korona rovatott ki.

A rendőrfőkapitányság által, mint elsőfoku iparhatóság által a különböző iparágak önálló gyakorlására iparendély és iparigazolvány kiadatott 464 drb; tehát 11 darabbal kevesebb, mint az elmúlt évben.

Az 1884. évi XVIII. t.-c. 4—10. §-ai szerint ipardíj címén 387 egyéntől 10 koronával számítva befolyt 3870 korona; 77 egyéntől, à 20 korona, 1540 korona, együtt 5430 korona folyt ily módon a házipénztárba ipariskolai célokra.

Ipariskolai landijakból az 1906. év folyamán 1662 korona, ipariskolai mulasztási büntetés pénzekből 688 korona folyt be a házipénztárba, az ipariskolai alapra.

Városunkban mintegy 12,000 korona törzsvagyonnal bíró 18 ipartársulat állott fenn, ezektől

az iparostanonciskola javára 186 korona fizette-tett be a házipénztárba.

Városunk területén a fentemlített 18 ipartársulaton kívül még 96 oly egyesület áll fenn, melyeknek jóváhagyó záradékkal ellátott alapszabályuk van.

Munkakönyvel 799 esetben adott ki a rendőrség.

A *rendőrkapitányság* bűnügyi osztályához érkezett:

Közigazgatási ügy	4084 darab.
Bűnügy	1955 "
Rendőri kihágási ügy	4373 "
Ipar	"	320 "
Mezőrendőri	"	269 "
Erdei	"	176 "
Utrendőri	"	31 "
Állategészségügyi	"	23 "
Toloncügy	"	1305 "

Összesen 12,236 darab,

mely ügydarabokat a bűnügyi osztály mind elintézte.

A piacok és élelmiszerek ellenőrzését a kerületi orvos urak pontosan végezték és mindazokat, aki egészségtelen, romlott, hamisított vagy éretlen élelmi cikkeket akartak áruba bocsátani, az illetékes hatóságnak feljelentették, hol elvették érdemlett büntetésüket.

A dajkaságba adott gyermekek nyilvántartottak.

Az iskolákat és óvókat a közegészségügyi bizottság számos esetben megvizsgálta, valamint a közhelyeket, lakásokat és udvarokat.

A katonai és illetőségi ügyosztály.

A katonai és illetőségi ügyosztály a következőkben számol be az 1906. évről:

I. Honvédelmi ügy. Az 1905. évben fősorozás nem tartatván, az 1906. évben két ízben lett tartva fősorozás és pedig 1906. év június hó 11., 12., 13., 15. és 16. napjain, mely alkalommal előálltak az 1882., 1883. és 1884. évben született állításkötelesek. A másik fősorozás november hó 19., 20., 21., 22. és 23. napjain, mely alkalommal előálltak az 1883., 1884. és 1885. évben született állításkötelesek.

1904. évi szeptember 1-től az 1905. évi hadjuttalék végleges számbavételéig az ujoncjuttalék javára besoroztattak

I. a hadsereghez:

az egy évi tényleges szolgálat kedvezményével	17
más önkéntes	19
Összesen	36

II. a honvédségnél:

a honvéd nevelő- és képző-intézetekből	5
Összesen		5

Az 1883., 1882. és 1881. évi születésű és az 1904. évre felhívott I., II. és III. korosztálybeliek közül az 1904. év végéig utóállítatott 3 fő, kik közül besoroztatott a hadsereg ujoncjuttaléka javára 1; a hadsereg póttartalékába 2; összesen 3.

Az 1906. évi június hó 11—16-án tartott fősorozásra összeirt három korosztálybeli állításkötelesek száma:

1884. évi születésű	I. korosztály	443
1883. " "	II. " "	208
1882. " "	III. " "	156
	Összesen		807.

Ezek közül besoroztatott:

A hadsereg ujoncjuttaléka javára	80
A honvédség " "	25
A hadsereg póttartalékába	54
A honvédség " "	34
Visszahelyeztetett	339
Fegyverképtelenek osztályozva	84
Töröltetett	8
Különböző okokból az állítási lajstromba fogyatékbá vét.	14
A sorozástól távolmaradt	139
Mint önkéntes idő előtt beállott	14
Kórházba küldetett megfigy, végett	16
Összesen		807

Az 1906. évi november 19—23-áig tartott fősorozásra összeirt három korosztálybeli állításkötelesek száma:

1885. évi születésű	I. korosztály	385
1884. " "	II. " "	240
1883. " "	III. " "	186
	Összesen		811

Ezek közül besoroztattak...

A hadsereg ujoncjuttaléka javára	23
A honvédség " "	42
A hadsereg póttartalékába	22
A honvédség " "	--
Visszahelyeztetett...	375
Fegyverképtelenek osztályoztatott	142
Töröltetett	9
Különböző okokból az állítás-lajstromból törölve	7
Idő előtt önkéntesnek beállott	11
A sorozástól távol maradt	99
Gyógyítás végett kórházba ment	5
Összesen		811

Idegen illetőségű hadköteles elő-

állítatott...	596
Előfogad adatott	39

A lakosságnál mint átvonuló beszál-

lásoltatott:		
Tábornok	32
Törzstiszt	82
Főtisz	204
Legény	6003
Ló	1556

Katonai helyőrség létszáma az 1906. évben

következő volt:

Január hónapban	2680 ember,	1073 ló.
Február	"	901 "
Március	"	765 "
Április	"	828 "
Május	"	786 "
Június	"	786 "
Július	"	779 "
Augusztus	"	946 "
Szeptember	"	926 "
Október	"	895 "
November	"	809 "
Deczember	"	932 "

Összesen 32,382 ember, 10,426 ló.

Adóügy.

Kimutatás az 1906. évben egyenes adó címen Debreczen sz. kir. város, mint testület, az államvasutakra és a lakosságra az adófükönyvek 21,895. tétel alatt kirótt adókról.

A) Egyenes adó:

1. Földadó	374,749·13 K
2. Házaéradó	274,904·78 K
3. Házosztályadó	58,000— K
4. I. o. ker. „	— — — K
5. II. o. ker. „	— — — K
6. III. o. ker. „	— — — K
7. IV. o. ker. „	— — — K
8. Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója	— — — K
9. Tőkekamatadó és járadék	— — — K
10. Általános jövedelmi pótdadó	— — — K
11. Fegyveradó	— — — K
Összesen	1.582,695·14 K

Ezen összegből a várost, mint testületet és az államvasutat, mint közvetlen fizetőket terheli ... 104,46·815 K
Marad a lakosság által fizetendő adó 1.478,329·33 K
Ehhez az 1906. évi szaporodás ... — — — K
Ehhez az 1905. évi hátralék ... — — — K

Összesen — — — K

Ebből levonva az 1906. évi apadást — — — K
Marad végleges tartozás ... — — — K
Az 1906. évben befizettetett ... 1.268,490·17 K
1906 végével mutatkozik hátralék — — — K

B) Országos betegápolási pótdadó:

1906. évi kivetés... ..	— — — K
Ehhez 1905. évi hátralék... ..	— — — K
1906. évi szaporodás... ..	— — — K
Összesen	— — — K

Ebből levonva az 1906. évi apadást — — — K
Marad végleges tartozás ... — — — K
1906. évben befizettetett ... 62,887·74 K
Az 1906 végével mutatózó hátralék — — — K

C) A város, mint erkölcsi testület adója:

Debreczen város után:

1906. évi kivetés... ..	103,789·38 K
1905. évi hátralék	32·71 K
Összesen	103,821·09 K

Az 1906. évben befizettetett ... 1.495,449·55 K
Mutatkozik fölös 1907. évi kirováásra — — — K

Országos betegápolási pótdadó:

1906. évi kivetés... ..	— — — K
1906. évi befizetés	5833— K
Mutatkozik	— — — K

Községi adó-alap pénztár:

Hátralék	11·61 K
1906. évi kivetés... ..	— — — K
1906. évi befizetés	— — — K
Mutatkozik	— — — K

Országos betegápolási pótdadó:

1906. évi kivetés... ..	— — — K
1906. évi befizetés	— — — K
Mutatkozik	— — — K

Szováli birtok után:

1905. évi hátralék	16,892·86 K
1906. évi kivetés... ..	16,837·16 K
Összesen	33,730·02 K
1906. évi befizetés	33,785·82 K
Mutatkozik	— — — K

Országos betegápolási pótdadó:

1905. évi kivetés... ..	841·16 K
1906. évi hátralék	841·86 K
Összesen	1683·02 K
1906. évi befizetés	1684·64 K
Mutatkozik túlfizetés... ..	1·62 K

Utadó:

1906. évi kivetés... ..	1683·72 K
1906. évi befizetés	1683·72 K
Mutatkozik	— — — K

Sámsoni birtoka után:

1905. évi hátralék	1514·26 K
1906. évi kivetés... ..	1510·26 K
Összesen	3024·52 K
1906. évi befizetés	3024·52 K
Mutatkozik	— — — K

Országos betegápolási pótdadó:

1905. évi hátralék	110·25 K
1906. évi kivetés... ..	— — — K
Összesen	110·25 K
1906. évi befizetés	160·47 K
Mutatkozik	— — — K

Községi adó:

1905. évi hátralék	4·05 K
1906. évi kivetés... ..	423·21 K
Összesen	427·26 K
1906. évi befizetés	1500— K
Mutatkozik	— — — K

Utadó:

1906. évi kivetés	151·03 K
1906. évi befizetés	152·13 K
Mutatkozik túlfizetés... ..	1·10 K

Guti birtok után:

1906. évi kivetés... ..	— — — K
1906. évi befizetés	5498·51 K
Mutatkozik	— — — K

Országos betegápolási pótdadó:

1906. évi kivetés... ..	— — — K
1906. évi túlfizetés	362·65 K
Mutatkozik	— — — K
Összesen	1805·82 K
1906. évi befizetés	1500— K
Marad hátralék	305·82 K

Utadó:

1905. évi hátralék	11·77 K
1906. évi kivetés... ..	213·45 K
Összesen	225·22 K
1906. évi befizetés	225·22 K
Marad hátralék	— — — K

Utadó:

1905. évi hátralék	11·77 K
1906. évi kivetés... ..	213·45 K
Összesen	225·22 K
1906. évi befizetés	225·22 K
Marad hátralék	— — — K

Illetékegyenérték a város összes birtokai után:

1906. évi befizetés	56,650·56 K
1906. évi befizetés	57,998·59 K
Mutatkozik hátralék	651·97 K

Hadmentességi díj:

Egy alkalommal már ki lett vetve, de a pénzügyigazgatóság f. évi 52,201. sz. alatt újból való kidolgozását rendelte el az 1905. és 1906. évi B) főkönyv alapján.

1905. évi hátralék	83,574.56 K
1906. évi kivetés... ..	—.— K
1906. évi szaporodás... ..	—.— K
Összesen	—.— K

Levonva az 1906. évi apadást:

Marad	—.— K
1906. évben befizettetett	3469.72 K
Mutatkozik hátralék	—.— K

Utadó:

1905. évi hátralék	—.— K
1906. évi kivetés... ..	34,925.66 K
1906. évi szaporodás... ..	—.— K
Összesen	—.— K

1906. évi apadás... ..	—.— K
Marad	—.— K
1906. évben befizettetett	6890.26 K
Mutatkozik hátralék	—.— K

Ebadó:

1905. évi hátralék	4796.— K
1906. évi kivetés... ..	2689.— K
Összesen	7483.— K

Törlés	1082.— K
Marad	6401.— K
1906. évben befizettetett	1471.— K
Mutatkozik hátralék	4930.— K

Országos mezőgazdasági cselédpénztár:

1905. évi hátralék	2040.20 K
1906. évi kivetés... ..	1347.60 K
Összesen	3387.80 K

1906. évben befizettetett	1424.20 K
Mutatkozik hátralék	1963.60 K

Nyírvizadó:

1905. évi hátralék	2730.60 K
1906. évi kivetés... ..	19,828.03 K
Összesen	22,558.63 K

1906. évi befizetés	17,793.29 K
Mutatkozik hátralék	4765.34 K

Községi adó:

1905. évi hátralék	—.— K
1906. évi kivetés... ..	—.— K
1906. évi szaporodás... ..	—.— K
Összesen	—.— K

1906. évi apadás	—.— K
Marad végleges tartozás	296,132.04 K
1906. évi befizetés	—.— K
Mutatkozik hátralék	—.— K

Fegyveradó:

1905. évi hátralék	942.— K
1906. évi kivetés... ..	118.— K
Szaporodás	286.— K
Összesen	1346.— K

1906. évi befizetés	384.— K
Mutatkozik hátralék	962.— K

Idegen adó és illeték:

1906. évben befizettetett	18,314.59 K
----------------------------------	-------------

Ref egyházi adó:

1906. évben befizettetett	23,071.71 K
----------------------------------	-------------

Végrehajtási költség:

1906. évben befizettetett	8973.03 K
----------------------------------	-----------

Intési díjban:

1906. évben befizettetett	509.10 K
----------------------------------	----------

Birtoknyilvántartás:

Adásvételi szerződés bemutatott... ..	776 darab.
Telekkönyvi hatóságtól érkezett	1310 "
Ebből hagyaték	599 "
Beltelkeknél	481 "
Ondódi föld	196 "
Uj osztású föld	215 "
Tanyabirtok	51 "
Kaszálóbirtok	53 "
Szőlőskert	286 "
Majorsági föld	76 "
Libakert	27 "
Az 1906. évben az adóügyi osztályhoz	
érkezett	18,141 "
Ebből elintéztetett	18,931 "
Elintézetlen maradt	110 "

Jegyzet. Az egyes adónemek kivetését és a főkönyvek lezárását akadályozta azon körülmény, hogy a házadók kivetése be lett állítva az 1905., 1906., és 1907. évekre és az összehalmozott munkát a személyzet annak idején nem volt képes elvégezni.

Városunk közegészségügye 1906. évben.

A közegészségi állapot az 1905. évihez hasonlítva, kedvezőnek mondható, mert a fertőző betegségek kisebb kiterjedésben uralkodtak és a halálozás is kevesebb volt.

Megbetegülések az év első felében tulnyomólag a légző szervek, a melegebb időben az emésztő szervek és az év utolsó negyedében ismét a légző szervek hurutos és lobos bántalmaiból állottak.

Heveny fertőző betegségek közül a kanyaró és kökhurut november hótól kezdve az év végéig járványos jelleget öltött, bár enyhe befolyással. Az egész éven át szórványosan roncsoló toroklob, vörheny, bányahimlő és gyermekági láz mutatkozott, míg járványos fültőmirigylob az év első negyedében csak néhány esetben fordult elő, akkor is szolid lefolyásban.

Trachoma beteg szaporodott 6 esettel, összesen gyógykezeltetett 246.

Kerületi orvos urak által gyógykezeltetett 6312 járó, 1862 fekvő; összesen 8174 beteg.

Védhímlőoltás volt első esetben 2023, újra 1161, összesen 3184.

A közegészségügyi létszám volt 51 ovvostudor és 1 polgári sebész; szaporodás 1 orvostudor.

Gyógyszertárt önállóan kezelő (tulajdonos, bérlő, vagy gondnok) volt 10.

Gyógyszertárakban alkalmazott okleveles segédek 13-an vannak.

Okleveles bába volt 105; szaporodott 10; elköltözött 1.

A halottkémlést városunkban a négy kerületi tiszti orvos, az Ohaton egy okleveles orvos halottkém teljesíti.

(Folyt. köv.)

Védekezés a fa- és széndrágaság ellen.

— Állítsunk gázkályhákat.

A városban egyebről sem beszélnek most, csak a drágaságról. És valóban, szomoruan aktuális lett ez a téma, mert maholnap a megélhetés valóban művészet lesz. Nemcsak a kötött jövedelmű ember él nehéz gondok között, hanem a módosabbak is feljajdulnak a nagy drágaság láttára. Az élelmi szerek tíz év alatt 63%-kal emelkedtek, de magasra nőttek az élvezeti cikkek is, valamint mindaz, ami a kereskedelemben és iparban előfordul.

Az emberek védekezni próbálnak a drágaság ellen. Keresve kutatják a megélhetés könnyebb módját. Amott szövetkezeteket alapítanak, emitt közös konyhát építenek, sőt egyes városok, mint Budapest, Kecskemét, Temesvár, Selmeczbánya, minden lehetőt elkövetnek, hogy lakosaiknak valamelyes kedvezményt nyújtsanak.

A jelenlegi állapotok annál leverőbbek, mert jön a tél. Azok a tudósok, akik a csillagokból olvassák ki a jövőt, azzal biztatnak ugyan, hogy a ránk jövő tél nem lesz olyan szigorú, mint a tavalyi, ez azonban oly vigasztalás, amelynek nyomában csalódás is jöhet. De bármily tél következik is reánk, annyi bizonyos, hogy fűtőanyagra szükségünk lesz. Ezen szükségletünket azonban az idén drága pénzen fogjuk beszerezni. A fa ára emelkedőben van és biztosra vehetjük, hogy egy ölfa a behozatallal és felvágással legalább is 44—46 koronába fog kerülni. Csak öt ölet véve fel egy közepes háztartáshoz, a tüzelőanyag a legtöbb ember zsebéből ki fog venni 220—230 koronát, melyet ha felosztunk hat órára a késő őszi, tél és kora tavasz tartamára, havonként 36—38 koronába fog kerülni a fűtés, pedig öt öl fa a mi bérelt lakásaink mesésen rossz kályhaszerkezete és kéményrendszere szerint, magyarosan szólva, meg se kottyán.

De nemcsak a fa, hanem a szén ára is emelkedik, de meg szénnel csakis az erre berendezett kályhákban lehet fűteni; nem is szólva arról, hogy néha napokon át sem lehet szénét kapni, mint az tavaly is megesett, a fafuvaroztatás és favágás pedig oly sok költséggel és bosszúsággal jár, hogy egy csöppet sem csodálkozunk, ha sokan nagy aggodalommal néznek a tél elé.

Legokosabban cselekszünk akkor, ha gázkályhával szereljük fel lakásunkat. Ez esetben nem kell bajlódni a fa és szén beszerzésével, nem bosszantanak bennünket a favágók horribilis követelésekkel, nem piszkoljuk el lakásunkat szénporral és égyenletes melegségben tarthatjuk szobáinkat. És mindezen előnnyel szemben egy fillérrel se kerül több a gázfűtés és nem is veszélyes, mert ha esetleg gázömlés történne, a kémény a mérges gázt kihuzza.

Debreczen sz. kir. város világítási vállalata teljesen be van rendezve gázkályhákra és azok beállítására. Olcsó árban elvégez minden munkát és az általa szállított gázkályhák nemcsak célszerűek, hanem csinosak és ékesítik a szobát. Kiki beszerezhet magának olcsóbb, vagy drágább

gázkályhát, a legolcsóbb éppenugy melegít, mint a legdrágább. Esténként vagy alkonyatkor bevilágítja diszkrét fényével az egész szobát és vissza viszi gondolatunkat a régi időbe, mikor nagyapáink házában kandallóban robogott az akkor olcsó hasábfá. Így tehát a célszerűséghez még egy kevés poézis is járul, emlékezés a multra, mikor olcsóbb és jobb világot éltünk...

Nem ajánlhatjuk eléggé olvasóink figyelmébe a gázkályhák beszerzését, sok bosszúságtól lesz az megkímélve, aki szakít az előítéletekkel és a fűtés eme modern eszközét viszi házába. Emellett egy fillérrel sem fog fűtésre többet költeni, mintha drágán veszi a fát és a szobát, falakat pusztító, a tudóre pedig ártalmas szénét. Mérsékelheti a szoba levegőjét tetszése szerint, nem kell órákig várnia, míg a kályha és szoba felmelegszik, hanem pár perc múlva barátságos meleget varázsolhat lakásába és csak akkor gyújtja fel a lángokat, mikor azokra éppen szüksége van.

A gázkályhák beállítása szintén egyik védekezési mód lévén a drága fa- és szénárak ellen, melegen ajánljuk olvasóinknak és a város közönségének ezen célszerű és olcsó fűtési eszköz beszerzését.

Debreczen sz. kir. város világítási vállalata a hozzá érkező megkereséseket és megrendeléseket még az őszi folyamán elintézi, illetve teljesíti olcsón és szakszerűen.

K. Á.

1907. évi III. törvénycikk

a hazai ipar fejlesztéséről.

(Szentelést nyert 1907. évi január hó 9-én. Kihirdettetett az Országos Törvénytárban 1907. január hó 12-én.)

(Vége.)

22. §.

A „Közszállítási szabályzat“-nak saját ügykörében leendő alkalmazására vonatkozólag szükségesnek mutató részletes rendelkezéseket az illetékes miniszter, illetőleg főhatóság, a „Közszállítási szabályrendelet“-nek a törvényhatóságok és községek ipari szállításai és munkálatai körében leendő alkalmazására vonatkozólag szükségesnek mutató részletes rendelkezéseket pedig a belügyminiszter külön fogja kiadni.

VIII. FEJEZET.

A szállítók és vállalkozók kizárása.

23. §.

A törvény II. fejezet 15. §-a értelmében, „A szállításoknál, vagy munkáknál tapasztalt beigazoltságot visszaélés esetén a szállító vagy vállalkozó az illető miniszter által, a kereskedelemügyi miniszter hozzájárulásával, végleg vagy meghatározott időre kizárható és ismétlés esetén kizárható.

Minden kizárásról a kereskedelemügyi miniszter a kizárás kimondásával egyidejűleg, a kizárás okának megjelölésével, értesítendő, aki a kizárt szállítókról és vállalkozókról nyilvántartást vezet s ezt az összes miniszterekkel átíratilag közli.“

24. §.

Kizárásra alapul szolgálható visszaélést követnek el az olyan szállítók vagy vállalkozók, kik a jelen utasításnak a hazai származásra, annak igazolására és ellenőrzésére vonatkozó határozmányait (L. 8. §. A. a), b) pont, C. a), b) pont 10—14. §§.) kijátszották, illetőleg kikre nézve beigazoltatott, hogy szerződésellenesen vagy a jelen utasítás ellenére hazai cégér alatt egészben vagy részben külföldön készült gyártmányt szállítottak, vagy a vállalt munkálatot szerződésellenesen vagy a jelen utasítás ellenére egészben vagy részben külföldi munkaerők útján teljesítették, avagy ezekre nézve vállalt kötelezettségeiket vétkes gondatlanságból, vagy éppen rosszhiszeműen áthágták, — kik a hazai származást igazoló bizonylattal visszaéltek, avagy megtévesztés céljából vagy vétkes gondatlanságból ily bizonylatot kiadtak, ugyszintén, kik a számlákra, vagy az év végén átadott jegyzékekre a hazai származás tekintetében a valóságnak meg nem felelő adatot vezettek (L. 14. és 15. §§. is.).

25. §.

Kizárás csak kétségtelenül beigazolt visszaélés esetében mondható ki.

Nem rosszhiszemű, vagy nem vétkes gondatlanságból eredő szerződésszegés eseteiben fokozatosan a szerződésbe felvett egyéb megtorló határozmányok (kötér, kártérítés, szerződés-felbontás, a szerződött vállalkozó terhére való beszerzés vagy teljesítés, l. 8. §. C. b) pont) alkalmazandók.

A kizárás úgy a cégre, mint a cég az időszrinti tulajdonosaira is kiterjed.

26. §.

A kizárási határozat meghozatalára illetékes:

a) a miniszterelnöki tárca körébe, a fiumei kormányzó és a fővárosi közmunkatanács ügykörébe eső ipari szállítások és munkálatokra nézve: a m. kir. miniszterelnök a kereskedelemügyi miniszter hozzájárulásával;

b) az egyes miniszteri tárcák körébe eső ipari szállítások és munkálatokra nézve az illetékes miniszter a kereskedelemügyi miniszter hozzájárulásával;

c) a közforgalomra berendezett közlekedési vállalatok szállításai és munkálataira, és természetesen a saját tárcája körébe eső összes ipari szállítások és munkálatokra nézve a kereskedelemügyi miniszter;

d) a törvényhatóságok, községek, Fiume város és kerülete és az általuk fentartott vagy segélyezett intézetek és intézmények ipari szállításai és munkáira vonatkozólag a belügyminiszter a kereskedelemügyi miniszter hozzájárulásával.

27. §.

Valamely vállalkozó a jelen utasítás 3. §-ában felsorolt összes hatóságok, hivatalok, intézetek, intézmények, alapok, alapítványok és vállalatok ipari szállításai és munkáiból akár meghatározott időre, akár végleg csak minisztertanácsi határozattal zárható ki.

28. §.

Valahányszor a jelen utasítás 3. §-ában megnevezett valamely hatóság, hivatal, intézet, intézmény, alap, alapítvány vagy vállalat a szóban levő visszaélés ismérveit látja fenforogni, annak alapos felderítése végett szorgos vizsgálatot indítani és e vizsgálat eredményéről mindenkor közvetlenül az illetékes miniszterhez nyomban, de legkésőbb 8 nappal a vizsgálat befejezése után, jelentést tenni tartozik.

Az illetékes miniszter az ily vizsgálat eredményéről szóló jelentést, a vonatkozó iratok átküldése mellett, közli a kereskedelemügyi miniszterrel.

29. §.

Ha az ilyen visszaélést a m. kir. kereskedelmi muzeum, illetve a kereskedelemügyi miniszter rendeletéhez képest eljáró közegek, vagy esetleg a m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőség állapították meg, a m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatósága az illető közegek avagy a nevezett főfelügyelőség közvetlenül a kereskedelemügyi miniszterhez tesznek jelentést.

30. §.

Ha a vizsgálat során a visszaélés beigazoltnak találtatott és a kereskedelemügyi miniszter, illetőleg az ő hozzájárulásával az illetékes miniszter a kizárást meghatározott időre vagy véglegesen kimondó határozatot hozott, erről a határozatról az illetékes miniszter a kereskedelemügyi minisztert tudomásvétel, a saját tárcájához tartozó, illetve kizárási jogkörébe eső (26. §.) hatóságokat, hivatalokat, intézeteket és vállalatokat pedig tudomás és mihez tartás végett a kizárás okainak tüzetes megjelölésével értesíti.

Ha valamely vállalkozó minisztertanácsi határozattal az összes közszállítások és közmunkálatokból kizáratott (L. 27. §.), erről a határozatról az összes társmisztereket további intézkedés végett a kereskedelemügyi miniszter értesíti.

31. §.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter egyébként a kizárt szállítókról nyilvántartást vezet és annak alapján közli az illető miniszterekkel tudomásvétel végett azon kizárási eseteket is, melyek az illető miniszter tárcáját nem érintik.

A m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatóságát a kereskedelemügyi miniszter az összes kizárási esetekről értesíti.

IX. FEJEZET.

Záróhatározatok.

32. §.

A jelen utasítás 1907. év október hó 1-ső napján lép életbe.

Ezen időponttól kezdve minden korábbi szabályzat, szabályrendelet, illetve azokkal kapcsolatos rendeletek, utasítások — amennyiben a jelen utasítás 3. §-ában felsorolt hatóságok, hivatalok, intézetek, intézmények, alapok, alapítványok és vállalatok ipari szállításaira és munkálataira vonat-

koztak, ezen ipari szállítások, munkálatok tekintetében hatályukat veszítik.

A jelen utasítás életbelépte előtt a szóban levő szállítások és munkálatokra vonatkozólag történt kiírások, illetve kötött szerződések azonban a régebbi szabályzatok, szabályrendeletek, rendeletek, utasítások, illetőleg a kötött szerződések értelmében bonyolítandók le.

Budapesten, 1907. évi július hó 6-án.

Kossuth s. k.,
kereskedelemlügyi m. kir. miniszter.

Hirek.

— **A pénzügyi palota.** Splényi Ernő báró pénzügyminiszteri titkár a héten tárgyalásokat folytatott Kovács József polgármesterrel a pénzügyi palota építése ügyében. A megbeszélés folyamán több terv merült fel, egyelőre azonban nem történt megállapodás.

— **A békésgyulai szanatórium megnyitása.** A közadkozásból felépült tüdőbetegek szanatóriumát ma avatják fel Békésgyulán. A megnyitó ünnepélyen lapunk felelős szerkesztője is részt vesz, mint a József kir. herceg szanatórium egyesületnek központi igazgatósági tagja.

— **Értesítés.** A városi tanács értesíti az érdeklődőket, hogy a cs. és kir. 2. számú loavató bizottság, 1907. évi okt. 30-án délelőtt 9 órakor Debreczenben a méntelep laktarya melletti téren katonai lóvásárt tart.

A nagyerdei fürdő. Hányan vannak városunkban is, akik elmennek hidegviz kurára messze idegenbe, tengerpénzt áldozva, holott a hidegvizgyógyimódot épp úgy használhatnák a Nagyerdőn, hol a vizgyógyimód minden modern eszköze, a fürdőbérlet elismert szaktudománya, lelkiismeretes gyógykezelése rendelkezésükre áll. A fürdőbérlet Balkányi Ede dr. főorvos a legnagyobb áldozatkészséggel tartja fenn a fürdőt, nagy költséggel felszerelte azt a modern higienia minden eszközével és oly olcsó áron kuráltathatja magát mindenki, mint sehol a világon. A víz alkalmazása gyógycélokra, hőmérsék-, alak- és időtartam tekintetében oly sok változatosságot enged, hogy azt a legkülönbözőbb betegségeknek eredménnyel alkalmazhatjuk.

— A nagyerdői hidegvizgyógyintézet modern és célszerű berendezése, fekvése és kitünő puha vize fölötté alkalmas tényezők a vizkurának sikeres használatára. Fővárosi szakértői személyzet végzi a teendőket, az árak mérsékeltek. Orvosi felügyelet. Az intézet egész nap nyitva férfiaknak: d. e. 9 óráig és d. u. 5—8 óráig; nőknek: d. e. 9 órától d. u. 5 óráig. Kiki keresse meg elvesztett egészségét a nagyerdői hidegvizgyógyintézetben.

Olcsó kölcsön!

A mai nagy pénzdrágaságban, mikor a takarékpénztárak, bankok és szövetkezetek kölcsönt vagy egyáltalában nem, vagy csak igen nagy kamatra tudnak adni:

~ a legolcsóbb kölcsönt ~

Debreczen sz. kir. város Árvaszékénél lehet kapni a Gyámpénztárból.

A gyámpénztárnak egy millió korona kölcsönadható pénze van. Kölcsönt az Árvaszék ad házakra és földbirtokra a becsérték egy harmad részéig 6% kamatra, amely kamaton tul semmiféle kezelési vagy más jutalékot nem kell fizetni.

Felvilágosítást díjtalanul ad **dr. Dóczy Emil** árvaszéki ügyész. Piac-utca 7. sz. a. irodájában.

1756.
1907. v. k. szám

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 2429—2. számú végzése folytán közhirrre tétetik, miszerint Ernst Rochlitz részére Ehrenreich és Ritter cég debreczeni lakostól 213 kor. 18 fill. tőke, ennek 1907. évi április hó 24. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 37 kor. 18 fill. perköltőség erejéig 1907. évi augusztus hó 14-én biróilag lefoglalt és 750 koronára becsült üzleti berendezés és pénzszekevényből álló ingóságok 1907. évi október hó 22-én délelőtt 10 órakor kezdetét veendő és Csapó-utca 10. sz. alatti üzlethelyiségben megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1907. évi szeptember hó 25-én.

Oláh Géza,
kir. bir. végrehajtó.

323. vrs. sz. Hajdu vármegye és Debreczen sz. kir. város főispánjától.
1907.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen szabad királyi város közkórházánál megüresedett s kinevezésem útján betöltendő két segédorvosi állásra ezennel pályázatot hirdetek.

A segédorvos évi 1200 korona fizetés, a közkórházban lakás és teljes ellátásban részesül s a közkórházban bent lakni köteles. A magán gyakorlat megengedett. A kinevezés ideiglenes s a kinevezett állásában véglegesítésre nem számíthat.

Felhivom mindazokat az orvostudor urakat, akik ezekre az állásokra pályázni kívánnak, hogy születési bizonyítványukkal, orvostudori oklevelükkel s esetleges eddigi alkalmaztatásukról szóló egyéb okmányaikkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám folyó évi október hó 15. napjának délután 5 órájáig annyival is inkább benyujtsák, mert a későbbben beérkezett pályázati kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Debreczen, 1907 szeptember 24.

Weszprémy Zoltán s. k.
főispán.

12413—1907. P. sz.

Hirdetés.

A debreczeni kir. törvényszék közhirrre teszi, hogy dr. Lukács Emil és Szende Mária részéről — sz. kir. Debreczen város ellen a debreczeni 9389. sz. tjkvben 3092. hrsz. alatt irt Piac-utca 72. sz. házastelekből kisajátított 18.30 □-öl terület kártalanítási árának megállapítása iránt folytatott ügyben az eljárás megkezdésére határidőül 1907. évi október hó 24. napjának d. e. 9 óráját az I. emelet 82. sz. helyiségébe kitzte.

Miről az érdekelteket azzal értesíti, hogy elmaradásuk a kártalanítás felett hozandó érdemleges határozatot nem gátolja.

Kelt Debreczenben, a kir. törvényszéknek 1907 aug. 28-án tartott üléséből.

Dr. Boér.